

Eugen SIMION

Cultura gastronomică și literatura de ceremonial - de la stolnicul Cantacuzino la C. Negruzzi și M. Kogălniceanu (I)

Abstract

Ce mănâncă, românii și ce loc ocupă, în genere, gastronomia în spațiul lor de existență? O primă observație pe care ești nevoit s-o faci este că inteligența românească n-a avut și nu manifestă nici azi, când românii circulă mai mult prin lume, un interes special pentru gastronomie, ca dimensiune importantă în cultura lor. Doar scriitorii – și nici aceștia în număr prea mare – arată o oarecare sensibilitate pentru ceea ce se cheamă discursul gurmand. Altfel zis: introduc bucătăria în codul de existență a personajului, încearcă și, în câteva cazuri, reușesc să definească tipologia prin rafinamentul sau, dimpotrivă, inapetența lui pentru știința de a găti și arta de a gusta. Caragiale și, după el, Sadoveanu sunt numele care vin numaidecât în minte. Aceștia au introdus, într-un chip mai hotărât, prânzul, cheful, masa de seară, banchetul, în fine, ceremoniile culinare însoțite de desfătările bahice în literatură, ca momente determinante în viața unui individ sau a unui grup social. Gastronomia poate defini spiritul unei epoci și psihologia unei clase sociale, așa cum se poate vedea în scrierea stolnicului Cantacuzino, a lui M. Kogălniceanu și Costache Negruzzi

Cuvinte-cheie: gastronomia și existența, discursul gurmand, bucătăria și codul de existență a personajului, psihologia unei clase sociale, scrieri gastronomice

What is eating the Romanian people and what is the place of the gastronomy in their existential space? A first observation that you are forced to do is that the Romanian intelligentsia did not have and did not manifest neither today, when the Romanian is travelling much more in the world, a really interest for gastronomy, as important dimension of their culture. Only the writers – neither these in a big number – show a certain sensibility for what is called the greedy discourse. Saying it in other terms, they introduce the kitchen in the existential code of the character, they are trying in some cases and succeed to define the tipology through the refinement or, on the contrary, the inappetency for the science of cooking and the art of tasting. Caragiale and, after him, Sadoveanu are the names wich come immediately into mind. These ones introduced, in a more decided manner, the lunch, the carousal, the dinner, the banquet, finally, the culinary ceremonies, accompanied by bacchic delights into literature, as crucial moments in the life of an individual or a social group. The gastronomy can define the spirit of a time and the psychology of a social class, as we may observe in Cantacuzino's, M. Kogălniceanu's and Costache Negruzzi's writings.

Keywords: the gastronomy and the existence, the greedy discourse, the kitchen and the existential code of the character, the psychology of a social class, gastronomic writings

Vasile SPIRIDON

O întâlnire de suflet și în spirit

Résumé

Comentariul nostru este făcut pe marginea unui studiu care se referă la viața și opera unei personalități distinse a culturii române: Alice Voinescu. O monografie a sufletului și spiritului scrisă de Mariana Crăciun. În virtutea idealului său umanist, eseista Alice Voinescu era atrasă de mai multe câmpuri de interes: artă, filosofie, literatură, psihologie, sociologie. Efectuăm, pe urmele autorului, o abordare a contextului istoric, social și cultural traversat de Alice Voinescu, care a fost una dintre numeroasele victime ale regimului stalinist instaurat în România după cel de-al Doilea Război Mondial. Importanța acestui studiu se găsește în faptul că stimulează interesul pentru cunoașterea unui scriitor distins, dar puțin citit azi.

Cuvinte-cheie: umanism, interior, exterior, jurnal intim, eseista Alice Voinescu

Notre commentaire est fait en marge d'une étude qui porte sur la vie et l'oeuvre d'une personnalité distinguée de la culture roumaine: Alice Voinescu. Une monographie de l'âme et de l'esprit, écrite par Mariana Crăciun. En vertu de son idéal humaniste, l'essayiste Alice Voinescu était attirée par plusieurs champs d'intérêt: art, philosophie, littérature, psychologie, sociologie. On effectue, sur les traces de l'auteur, une approche du contexte historique, social et culturel traversé par Alice Voinescu, qui a été l'une des nombreuses victimes du régime stalinien instauré en Roumanie après la Deuxième Guerre Mondiale. L'importance de cette étude se trouve dans le fait qu'il stimule l'intérêt à connaître un écrivain distingué, mais peu lu aujourd'hui.

Mots-clé: humanisme, intérieur, extérieur, journal intime, essayiste Alice Voinescu

Alina CRIHANĂ
Memoriile unui romancier
„de familie bună” sau despre o nouă (?)
etică a esteticului:
Virgil Tănase – *Leapșa pe murite***

Abstract

Una dintre cele mai importante personalități ale elitei intelectuale din diaspora românească de la Paris și, totodată, unul dintre „seniorii” romanului postbelic, Virgil Tănase oferă, în memoriile publicate în 2011, nu doar o fascinantă povestire a vieții inserată în cronică a unei jumătăți de veac, ci și o demonstrație deopotrivă etică și estetică având ca obiect angajamentul scriitorului în istorie și rezistența cărților. Structurată în conformitate cu o „etică a esteticului” – configurată de pe poziții polemice în raport cu așa-numita „est-etică” promovată de o parte a compatrioților săi din exilul francez și, la noi, de adepții „revizionismului” posttotalitar – narațiunea identitară a lui Virgil Tănase este opera unui moralist „ispitit de farmecele literaturii”.

Cuvinte-cheie: pact autobiografic, memorii, narațiune identitară, disidență prin estetic, demonstrație etică

One of the most important personalities of the Romanian intellectual elite diaspora in Paris and, at the same time, one of the “seniors” of the post-war novel, Virgil Tănase delivers, in the memoirs published in 2011, not only a fascinating life story inserted in the chronicle of half a century, but also a demonstration, both ethical and aesthetical, of the writer’s role in history and the resistance of books. Structured according to an “ethics of aesthetics” – moulded from polemic positions in relation to the so-called “East-ethics” promoted, on the one hand, by his compatriots from the French exile, and, in Romania, by the supporters of the post-totalitarian revisionism – Virgil Tănase’s identity narrative is the work of a moralist “tempted by the charms of literature”.

Keywords: autobiographic pact, memoirs, identity narrative, dissidence through aesthetics, ethical demonstration

Nicoleta IFRIM

Memorie și istorie în narațiunea identitară: *Leapșa pe murite* - *Virgil Tănase, o carte-destin*

Abstract

Publicată în 2012, cartea lui Virgil Tănase, Leapșa pe murite, propune un scenariu ficționalizat autobiografic centrat pe dilemele eului „captiv” în istorie, rescrisă acum posttraumatic într-o dublă perspectivă : cea denudând urmele memoriei colective totalitare și cea valorificând memoria individuală prin elaborarea unei metaistorii identitare, în care rememorarea exilului și a postexilului, clioajul dintre Vestul imaginat și cel trăit sunt re-narate într-o fascinantă carte-destin.

Cuvinte-cheie: ficțiune autobiografică, căutare identitară, exil și post-exil românesc, regim totalitar, Virgil Tănase

Published in 2012, Virgil Tănase's Leapșa pe murite promotes an autobiographical fictionalized scenario debating the dilemma of the ego “caught” in a History re-written post-traumatically, from a double perspective: that carrying out the imbedded traces of the collective totalitarian memory and the individual one, framing the “identity-focused metahistory”, in which the exile and post-exile recollection, the bias between the imagined and the lived West are re-narrated in a fascinating destinylike novel.

Keywords: Autobiographical fiction, identity quest, Romanian exile and post-exile, totalitarian regime, Virgil Tănase

Corina APOSTOL

Interview with Romanian Novelist Dumitru Tsepeneag

Abstract

Dumitru Țepeneag (cunoscut ca și Ed Pastenague) este unul dintre cei mai importanți și desăvârșiți autori români în viață. Lucrând între București și Paris, el este faimos ca unul dintre teoreticienii grupului literar oniric. Interviul nostru, găzduit de Institutul Cultural Român din New York într-o după-amiază rece de noiembrie, a început cu o întoarcere în urmă la începuturile literare ale lui Țepeneag în mediul disident de la mijlocul anilor '60, până la exilul său forțat la Paris în anii '70 și la eventuala sa revenire în țara nativă, după Revoluția română din 1989.

Țepeneag istorisește această tulburătoare perioadă așa cum a experimentat-o, alături de dezvoltarea propriilor scrieri și a nonconformistelor lui vederi politice. Cu fiecare dintre romanele sale traduse în engleză și franceză în ultimul deceniu, Țepeneag reflectă imaginea felului în care publicul diferit din Europa și Statele Unite s-a conectat la romanele sale și-i prezintă vederile legate de urgentele probleme ale literaturii și societății contemporane.

Cuvinte-cheie: romancierul Dumitru Țepeneag, grupul literar oniric, începuturile literare ale disidentului Țepeneag, exilul forțat la Paris, scrieri revoluționare și nonconformiste vederi politice

Dumitru Tsepeneag (also known as Ed Pastenague) is one of the most important and accomplished living Romanian authors. Working between Bucharest and Paris, he is renowned as one of the main theoreticians of the literary Oniric group. Our conversation, hosted by the Romanian Cultural Institute in New York on a cold November afternoon, began with a retracing of Tsepeneag's literary beginnings in the dissident milieu of mid-1960s Bucharest, to his forced exile in Paris in the mid-1970s, to his eventual return to his native country after the 1989 Romanian Revolution.

Tsepeneag chronicles this turbulent period as he experienced it, together with the development of his own writing and nonconformist political views. With more and more of his novels being translated into English and French in the past decade, Tsepeneag reflects on how different audiences across Europe and the United States have related to his novels—and presents his views on the urgent problems in contemporary literature and society.

Key-words: novelist Dumitru Tsepeneag, literary Oniric group, literary beginnings of the dissident Tsepeneag, forced exile in Paris, turbulent writings and nonconformist political views

Nastasia SAVIN

Între libertate și compromis: onirismul

Abstract

Grupul oniric românesc și-a făcut apariția într-un context literar și sociopolitic în care nu putea să aducă nimic impresionant. Astfel, „sistemul” oniric dezvoltat de Dumitru Țepeneag și Leonid Dimov a avut la bază și ideile europene, individualizând gruparea. Grupul oniric, afirmat pe scena literară românească în perioada 1964-1971, a avut dublă atitudine polemică: estetică și politică. Astfel, evadarea în vis reprezenta o formă mascată de protest contra unei societăți aflate în plină alienare, fiind, în același timp, o negare a artei oficiale, a „realismului socialist”.

Cuvinte-cheie: ambiguitate, onirism, vis, viziune, poeticitate

The Romanian Oniric Group has appeared in a literary and socio-political context in which he could not bring anything impressive. Thus, “the delirium system” developed by Dumitru Țepeneag and Leonid Dimov was also based on the European ideas, individualizing this group. The Romanian Oniric Group affirmed, on the romanian literature stage during 1964-1971, had double polemical attitude: aesthetics and politics. Thus, the escape in dreams represent a veiled aspect of the protest against a society in the midst of alienation, being at the same time, a denial of the official art, of the “socialist realism”.

Keywords: ambiguity, delirium, dream, vision, lyricism

Caius Traian DRAGOMIR

Despre ortodoxie și despre construirea Catedralei Mântuirii Neamului

O scurtă confesiune

Abstract

Diferențele dintre principalele religii monoteiste depind de modul în care Revelarea lui Dumnezeu este concepută și acceptată. Cea mai largă extindere a Revelației oferită genului uman este, probabil, cea mai rațională concepție susținând credința și trăirea experienței religioase. Pentru Revelarea Sa, Domnul – Dumnezeu – trebuie lăudat de oameni; aceasta este rațiunea voinței de a se clădi în București o nouă și mai demnă Catedrală.

Cuvinte-cheie: religie, creștinism, Revelație, Catedrală română

The differences between the monotheistic religions depend upon the way in which the Revelation of God is conceived and accepted. The largest extension of the Revelation offered to the human kind is, probably, the most rational conception for the belief and the way of experiencing the religious feeling. For this Revelation the Lord – the God – should be praised by humans; this is the reason of the will to build in Bucharest a new and greatest Cathedral.

Keywords: religion, christianity, revelation, Romanian Cathedral

Maria MOLDOVEANU
Evaluarea politicilor culturale
Respectarea drepturilor culturale
(III)

Résumé

Este o parte dintr-o lucrare mai amplă care tratează despre evaluarea politicilor culturale și respectarea drepturilor culturale în contextul globalizării și al descoperirii potențialului economic al bunurilor simbolice și a celui al industriilor culturale și creative, și anume: „sunt rentabile, aduc o importantă valoare adăugată, generează locuri de muncă, reprezintă un factor de creștere esențial și contribuie la echilibrarea balanței comerciale”.

Cuvinte-cheie: politici culturale, potențialul economic al culturii, drepturile culturale, lumea globalizării, industria culturală și creativă, balanța comercială

C'est une partie d'un ouvrage plus ample qui traite le sujet de l'évaluation des politiques culturelles et du respect des droits culturels dans le contexte de la mondialisation et de la découverte du potentiel économique des biens symboliques et des industries culturelles et créatives, à savoir: "ceux-ci sont rentables, ils apportent une significative valeur ajoutée, et produisent d'emplois, ils représentent un facteur essentiel de croissance et contribuent à l'équilibre de la balance commerciale".

Mots-clé: politiques culturelles, potentiel économique de la culture, droits culturels, le monde de la mondialisation, l'industrie culturelle et créative, la balance commerciale

Napoleon POP
Valeriu IOAN-FRANC

Se impune o nouă ordine economică internațională (II)

Abstract

Autorii, în curs de a publica o carte având ca obiect un posibil drum spre o monedă universală (globală), propun o analiză a stării de azi a economiei, din perspectivă monetară și nu numai. Sunt aduse în discuție cele mai recente preocupări europene și de peste ocean referitoare la nevoia de credibilitate și încredere în spațiul monetar mondial.

Cuvinte-cheie: finanțe, monedă, guvernarea monetară, nouă ordine economică internațională

The authors - intending to publish a book on a possible way to a universal (global) currency - propose an analysis of the present state of the economy from a monetary perspective and not only. They approach the latest European and overseas proposal regarding the need of credibility and confidence in the world's monetary space.

Keywords: Finance, Currency, Monetary Governance, New International Economic Order

George BANU
Iubire și ne iubire de teatru
(fragmente dintr-un eseu în pregătire)

Résumé

"Iubire și ne iubire de teatru" este un eseu despre poetica teatrală, maniera de a se construi și de a se defini a spațiul teatral și a actorilor care evoluează atât ca ființe fictive, cât și ca ființe reale. Astfel, o suită de paradigme opuse iau naștere și marchează dezvoltarea ideilor din acest eseu: umanitatea actorului – nonumanitatea textului teatral, actorul între personalitatea sa omenească și personalizarea unui rol neomenesc, realitatea spectacolului – ficțiunea teatrală, actul incarnării și jocul teatral, actualizarea unui rol și spațiul virtual al textului. Există actori care reprezintă pe scenă personaje într-un mod aproape carnal, personaje care au trăsăturile fizice, carnale, ale actorului. Teatrul încetează, astfel, să întrețină iluzia de a fi un dublu al lumii reale, diferit de acesta din urmă printr-un grad de densitate, cu scopul asumării statutului său de zonă de trecere de la ficțiune spre realitate.

Cuvinte-cheie: umanitatea actorului, ficțiune și realitate teatrală, spațiul teatral, universitarul George Banu, reprezentări teatrale

"Amour et non-amour du théâtre" est un essai sur la poétique théâtrale, la manière de se construire et de se définir de l'espace théâtral et des acteurs qui évoluent, autant qu'êtres fictifs qu'êtres réels. C'est ainsi qu'une suite de paradigmes antinomiques prennent naissance et marquent le développement des idées de cet essai: humanité de l'acteur – non-humanité du texte théâtral, l'acteur entre sa personnalité humaine et la personnalisation d'un rôle, réalité du spectacle– fiction théâtrale, acte de l'incarnation et jeu théâtral, l'actualisation d'un rôle et l'espace virtuel du texte. Il y a des acteurs qui représentent sur la scène des personnages d'une façon presque charnelle, des personnages qui ont les traits physiques, charnels, de l'acteur. Le théâtre cesse ainsi d'entretenir l'illusion d'être un double du monde réel, différent de ce dernier seulement par un degré de densité, en vue de s'assumer son statut de zone de passage de la fiction vers la réalité.

Mots-clé: l'humanité de l'acteur, la fiction et la réalité théâtrale, l'espace théâtral, universitaire George Banu, représentations théâtrales

Cristian Tiberiu POPESCU

Teatrul sub Napoleon și fenomenul templier

Abstract

Piesa Templierii a lui Francois-Juste-Marie Raynouard, care a fost premiată la Teatrul Francez (în trecut Comedia Franceză) din Paris pe 14 mai 1805 și a avut un extraordinar succes, a fost o pledoarie pentru inocența Cavalerilor Templieri, un protest împotriva nedreptei sentințe date asupra lor. Templierii și impresionantul lor succes total pune o bornă în studiile despre templieri; o altă bornă este fondarea, doar cu câteva luni înainte, a celui mai important dintre toate ordinele neotempliere, numit Ordo Supremus Militaris Templi Hyerosolimitani (O.S.M.T.H.). Francois-Juste-Marie Raynouard a fost un erudit, o figură de lider în zorii secolului al XIX-lea din Franța.

Templierii i-au adus o recunoaștere imediată: a fost ales în amândouă, în Corpul Legislativ (în 1806) și la Academia Franceză (1807). Templierii este o piesă în cinci acte, în versuri, care pune în contrast grandoarea Ordinului Templului cu orbul și distrugătorul destin dezlănțuit de cel mai detestabil dintre dușmanii lor, conduși de regele Filip cel Frumos. Raynouard îl vede pe rege ca pe un "bărbat de bună credință", manipulat de sfătuitoarii lui în a lua decizii fatale. Implicarea lui Napoleon în amândouă, în Ordinul templului (O.S.M.T.H., pe care i-a ținut sub strictă observație) și în piesa lui Raynouard, este stranie. Interesul puternic al lui Napoleon în piesele de teatru a fost pe larg discutată, așa cum scena teatrului este un potențial simbol al scenei lumii în care a dorit să aibă un rol conducător. Napoleon a monitorizat în mod constant teatrele franceze: el a centralizat rapoartele cenzorilor și, în multe piese, juca chiar cenzorul însuși; el a determinat numărul ideal al teatrelor din Paris; a stabilit atât de multe reguli și regulamente încât a juca pe scenă a devenit una dintre activitățile cele mai îndeaproape controlate; chiar și de la distanța campaniei sale din Rusia, când a ajuns la Moscova, el însuși a găsit încă timp să inițieze un decret de control al teatrelor la întoarcere. Excepțional de inteligent și dăruit pentru politică, Napoleon a înțeles puterea pieselor de teatru și impactul direct asupra publicului, făcând sute de oameni uniți într-o singură reacție.

Cuvinte-cheie: piesa în cinci acte Templierii, François-Juste-Marie Raynouard, pledoarie pentru Cavalerii Templieri, Ordinul Templului, Napoleon și piesele de teatru

The play Les Templiers by François-Juste-Marie Raynouard, which was premiered at the Théâtre-Français (formerly Comédie Française) in Paris on the 14th of May 1805 and had extraordinary success, was a plea for the Knights Templar's innocence, a protest against the unfair sentence passed on them. Les Templiers and its impressive overall success set a landmark in Templar studies ; another landmark is the foundation, only months before, of the most important among all neo-Templar orders, named Ordo Supremus Militaris Templi Hyerosolimitani (O.S.M.T.H.). François-Juste-Marie Raynouard was an encyclopedic scholar, a leading figure of the early 19th century France. Les Templiers brought him instant recognition: he was elected to both the Corps Législatif (in 1806) and the Académie Française (in 1807). Les Templiers is a fiveact play in verse which contrasts the grandeur of the Order of the Temple with the blind destructive fate unleashed by the hatred of its enemies, spearheaded by King Philip the Fair. Raynouard sees the King as a "man of good faith" manipulated by his advisers into fatal decisions. Napoleon's involvement in both the Order of the Temple (O.S.M.T.H., on which he kept a close eye) and in Raynouard's play is strange.

Napoleon's keen interest in drama was widely discussed, as the theatre scene is a potent symbol of the world scene where he wanted to have the leading role. Napoleon constantly monitored French theatres: he centralized censors' reports and in several plays played the censor himself; he determined the "ideal number" of theatres in Paris; he issued so many rules and regulations that acting became one of the most closely regulated activities in France; and even at the height of his Russian campaign, when he was in Moscow himself, he still found time to issue a decree regulating theatres back home. Exceptionally intelligent and gifted for politics, Napoleon understood the power of drama, its direct impact on the audience making hundreds of people commune in a single reaction. Key-words: Eugen Barbu, journalism; „Star/ Luceafărul”, 1968; „Free Europe/Europa Liberă”, J. Popper, emigration; „Literary Romania/România Literară”; a literary war/arguments; resignation, trauma; the secret diary.

Keywords: five-act play *Les Templiers*, François Juste Marie Raynouard, plea for Templars Knights, the Order of the Temple, Napoleon's interest in drama

Ion M. TOMUȘ
**Antologia pieselor prezentate
în secțiunea „spectacole-lectură”, 2012:
*de la dramaturg la regizor***

Abstract

Articolul tratează o tendință actuală în dramaturgie, cu impact puternic în arta spectacolului contemporan: regizori importanți încep să fie din ce în ce mai interesați de scrierea dramatică și de exegeza scenică a propriilor piese de teatru. În acest sens, Antologia pieselor prezentate în secțiunea „spectacole-lectură”, editată de către Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu în 2012, propune o serie de astfel de texte, în care se remarcă interesul acestor regizori/dramaturgi pentru actualizarea unor teme majore ale dramaturgiei universale, adaptându-le la orientarea actuală a publicului. Vizibilitatea proiectului este asigurată de către formula de spectacol-lectură, însoțită de editarea unui volum și de difuzarea înregistrării audio la postul public de radio.

Cuvinte-cheie: dramaturg, regizor, criză, text, festival, public

The article covers a current course in playwriting, with a strong impact on the contemporary performing arts: there are many important theatre directors that are more and more interested in playwriting and in staging their own texts. For that purpose, the Anthology of the Texts Performed in the Play Reading Section that was published by the Sibiu International Theatre Festival in 2012 provided such plays, in which one may distinguish the interest of such directors / playwrights for updating certain major themes in drama, by adjusting them to the contemporary trend. The visibility of the project is granted by the play reading performance, accompanied by the book that was issued and also by the broadcasting on the national radio service.

Keywords: playwright, director, crisis, text, festival, audience